

Tomasa Urien Intxausti

*Durango,
Bizkaia
(1926-2012)*

Aurkibidea

Biografia

1926an jaio zen [Landako](#) auzoko [Muruetabeitia](#) baserrian, gaur egun Durangoko anbulatorioa dagoen tokian. Ama Luku baserrikoa zuen eta aita Garaikoa; alaba bakarra da. Umetan Durangoko Santa Susanan ibili zen eta ostean Karmeldarretara joan zen; josten ere ikasi zuen San Frantzisko aurrean. Beti aritu izan da etxeko beharretan.

Zintak

DUR-011

- **Proiektua:** Durangoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Errazti Igartua, Alberto - Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2010-02-11
- **Iraupena:** 146 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza, Kepa

Pasarteak

1. Hika berbetan

- **Erref:** DUR-011/001
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gaurko gazteak hika berbeta ez duela erabiltzen dio Tomasak. Edadeko jendeari ezin zaio hika berba egin.</p>

2. Landako auzoko etxeak

- **Erref:** DUR-011/003
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:04:36. **Bukatu:** 00:06:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Landako auzoan hiru baserri eta Etxe Barri esaten zioten kale-etxea zeuden. Etxeko soro aldapatsuenetan laiaz lantzen zen lurra. Lau-bost lagun ilaran jarduten ziren laian.

3. Laia, narra eta area

- **Erref:** DUR-011/004
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:06:49. **Bukatu:** 00:09:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Laiatu eta gero lurra apurtu egiten zen, aitzurrez edo narrarekin. Narra eta arearen arteko ezberdintasunak azaltzen ditu.

4. Errotaria etxera etortzen zen

- **Erref:** DUR-011/005
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:09:01. **Bukatu:** 00:11:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Artoa eta babarruna ereiten ziren Landakon. Babarrun asko jasotzen zen bertan. Artoarekin taloak egiteko irina lortzen zuten. Errotariak artoaren bila etorri eta gero irina ekartzen zieten etxera, bere saria hartu eta gero. Behiei ere ematen zieten arto irina.</p>

5. Kalera esnea banatzera

- **Erref:** DUR-011/006
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:11:09. **Bukatu:** 00:13:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Lau behi izaten zituzten kortan. Esnea etxerik etxe saltzen zuten. Astero ordaintzen zieten bezeroek esnea.

6. Barazkiak plazan saltzen zituzten

- **Erref:** DUR-011/008
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:14:11. **Bukatu:** 00:16:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Plazara joaten ziren etxeko gauzak saltzera, eta esne-bezeroek ere barazkiak erosten zizkieten. Ateratzen zen dirua gorde egiten zuten, tresnak edo behiren bat-edo erosi behar zenerako. Landakotik Bilboko azokara ez ziren joaten, barazkiak herrian saltzen zituztelako.

7. Guardia Zibilekin sokasaltoka jolasean

- **Erref:** DUR-011/009
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:16:52. **Bukatu:** 00:19:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Jesuiten ikastetxearen aurrealdean jolasten zuten. Txintxurreketan jolasa azaltzen du. Santa Susanaren aurrealdean ere jolastuen zuten. Gaiztakerietan tinbre joka ibiltzen ziren. Eskolaren aurrealdean sokasaltoka jolasten, Guardia Zibilek eragiten zioten sokari.

8. Gerra aurrean Lukun egonaldiak

- **Erref:** DUR-011/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:19:31. **Bukatu:** 00:22:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Gerra aurretik, Lukun egoten zen aldi luzetan. Sudurretik odola galtzen zuelako joaten zen hara. Kangrejoak harrapatzen eta perretxikoak batzen ematen zuen denbora bertan, eskolara joan gabe. ("Kangrejoak" errekakoei deitzen diete, eta "karramarroak" itsasokoari").

9. Kanpoko jende asko Durangon

- **Erref:** DUR-011/013
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:22:39. **Bukatu:** 00:25:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskaraz gutxi egiten zen Durangon. Gerra denboran kanpotik jende asko etorri zen Durangora. Mojek Santa Rita egunean merienda ematen zieten, tornutik aterata. Eskolara pozik joaten zen Tomasa.

10. Goizeko seietan mezera

- **Erref:** DUR-011/014
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:25:30. **Bukatu:** 00:28:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Aita Lukutik lurretako "La Tejera"ra etortzen zen lanera. Lukutik mezara ere lurretara joaten ziren. Landakotik mezara Andra Mariko elizara edo jesuitenera joaten ziren. Lapikoa sutan ipini eta seietako mezara joaten ziren.

11. Andra Mariko eliza gerran apurtu zuten

- **Erref:** DUR-011/015
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:28:20. **Bukatu:** 00:31:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

<p>Gerraostean mezak erdaraz izaten ziren. Gerra denboran, Andra Mariko eliza apurtu egin zuten. Baserritarrek ekarri zituzten konpontzeko behar ziren egurrak basotik. Frantsesen etxean andrazko eta gizonezkoen kartzela egon zen.</p>

12. Lehen jaunartzea

- **Erref:** DUR-011/017
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:31:24. **Bukatu:** 00:34:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Karmeldar mojak etorri ziren Bilbotik. Lehen jaunartzea Santa Susanan egin zuen, arropa zuriz jantzita. Oinetakoak ere zuriak ziren, Silleronean erositakoak. Tomasaren ama ona omen zen umeei belarritakoek jartzen; patata erabiltzen zuen belarritakook sartzen laguntzeko. Urrezkoak izan behar ziren belarritakoak, bestela umeei min egiten zieten.

13. Jaunartzearen berriztapena

- **Erref:** DUR-011/018
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:34:53. **Bukatu:** 00:37:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Hamar urterekin jaunartzearen berriztatzea ospatzen zuten, oraingo honetan urdinez jantzita. Santa Susanako eskolako ikasleak uniforme toleduna janzten zuten.

14. Arropak etxean garbitu eta errekan astindu

- **Erref:** DUR-011/023
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:43:36. **Bukatu:** 00:45:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

<p>Etxean ez zuten urik, baina etxe ondoan eurak egindako putzua zuten. Arropak putzu honetan garbitu eta Arripozueta errekan astintzen zituzten. "Lagarto" markako xaboia erabiltzen zuten.</p>

15. Zubia urak eraman

- **Erref:** DUR-011/024
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:45:31. **Bukatu:** 00:46:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Landakoko auzoek zubia egin zuten erreka pasatzeko, baina urak eraman zien zubi hori.

16. Jesuiten ikasleak errekan bainatzen

- **Erref:** DUR-011/025
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:46:53. **Bukatu:** 00:49:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Errekaren beste aldera eramaten zituzten behiak larrera. Jesuiten eskolako barneko ikasleak joaten ziren erreka bainatzera. Itotakoek ere izan omen ziren. Neskak ez ziren joaten bainatzera.

17. Txalupa gainean errekan

- **Erref:** DUR-011/026
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:49:00. **Bukatu:** 00:50:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:

Barrenkaleko mutilzahar batek txalupa bat ekarri zuen errekako urtegian jendea ibiltzeko. Lehen ur gehiago zekarren errekak. Urtegia Larrañagatarrak egindakoa omen zen.

18. Donostiar asko babes bila Durangora

- **Erref:** DUR-011/028
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:52:37. **Bukatu:** 00:54:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Tomasaren jaiotetxean kalte handiak egon ziren gerra denboran. Erreka izkinako arbolapeetan gordetzen ziren bonbardaketetan. Donostiatik jende asko etorri omen zen babes bila Durangora. Kaleko etxeetan eta komentuetan ere hartu zuten jendea.

19. Ogirik ez eta taloa jan behar

- **Erref:** DUR-011/029
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:54:33. **Bukatu:** 00:57:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Goserik ez zuten pasatu baserrian, baina ogirik ezean taloa jaten zuten. Baserritar guztiak garia eta artoa eraman behar izaten zuten Lapikonera, Udalarentzako. Ogia zahiduna bakarrik zegoen.

20. Gerraostean erroteria etxera

- **Erref:** DUR-011/031
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:58:19. **Bukatu:** 01:01:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean, erroteria etxera joaten zitzaien alea jasotzera. Irina egin eta gero, etxera eramaten zien erroteriak berak. Azukre zaku bat ganbaran eduki zutela gogoan du, baita azukre hori koilarakadaka jaten zutela ere.

21. Errazionamendu garaia

- **Erref:** DUR-011/032
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 01:01:04. **Bukatu:** 01:04:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Olio gutxi zuten, baina txerrien koipearekin konpontzen ziren. Alboko osabak

asko erretzen zuen, eta ez zuen tabako faltarik izan. Lehengo zaharrek ez omen zuten barazkirik gordinik jaten, entsalada esate baterako.

22. Gerra denboran txokolatea erosteko ilaran

- **Erref:** DUR-011/033
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:04:36. **Bukatu:** 01:06:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Gerra denboran ilara luzeak egoten ziren txokolatea egiten zuten dendatan. Barkilloak jaietan egoten ziren, baina dantzari egitea gehiago gustatzen zitzaion barkilloak jatea baino. Musika bandak dantza pieza oso gutxi jotzen omen zituen.</p>

23. Tomasaren aita akordeoi-jolea

- **Erref:** DUR-011/034
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 01:06:29. **Bukatu:** 01:08:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Ezkurdiko erromerietan akordeoia Tomasaren aitak jotzen zuen. Abadiñoko jaietan ere jotzen zuen.</p>

24. Kalabaza asko ematen zutela dio

- **Erref:** DUR-011/035
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 01:08:37. **Bukatu:** 01:11:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Erromerietan mutilek ateratzen zituzten neskak dantzara. Ezezko asko ematen zutela dio Tomasak. Soldaduek egon ziren garaian, "no"ak izaten ziren ugari. Gerraostean Matienan egon zen batailoi bat.

25. Ezkurdiko erromeriak

- **Erref:** DUR-011/036
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:11:42. **Bukatu:** 01:14:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Ezkurdiko erromerietara Durango eta Zornotzako gazteak etortzen ziren. Mañariko mendietako kobazuloetan soldaduak zeuden gordeta, eta tiro hotsak entzuten ziren.

26. Baserritarrek dantzarako soinua nahiago banda baino

- **Erref:** DUR-011/037
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 01:14:14. **Bukatu:** 01:16:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Neguan plazako dantzara joaten ziren. Ezkurdira baserrietako jende gutxi joaten omen zen. Baserritarrek soinuaren musikarekin nahiago zuten dantza egin bandarenarekin baino. Bandak ez zuen solte dantzarako musikarik jotzen.

27. Abadiño eta lurretara bai, baina Mañarira ez

- **Erref:** DUR-011/038
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 01:16:14. **Bukatu:** 01:18:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Ezkurdiko batzoki ondoko zinera joaten ziren. Abadiñoko San Blaseta eta lurretako San Migeletara joaten ziren. Mañarira pentsatu ere ez joatea. Harrika hartzen omen zituzten bertan; gainera urruti zegoen. Izurtza eta Orozketako jaietara joaten ziren. Orozketan ere soldadu asko zeuden gerraostean.

28. Bizikletako istripu larria

- **Erref:** DUR-011/039
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 01:18:53. **Bukatu:** 01:20:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Garai herriko jaietatik bizikletaz itzultzen, Oromiñoko mutil bat istripuz hil zen. Egun hartan, Tomasa Durangoko plazan komediak ikusten zegoen.

29. Txikoria eta koilara lantegiak Durangon

- **Erref:** DUR-011/040
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:20:38. **Bukatu:** 01:21:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Trenbide ondoan Momoitio txikori lantegia zegoen. Landakoko baserritarrak txikoria lantzen zuten gero lantegiari saltzeko. Errementeriako zerratokiaren ondoan, Txakonen koilara lantegia egon zen.

30. Nobioa igandetan ikusten zuen

- **Erref:** DUR-011/043
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:25:08. **Bukatu:** 01:27:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Nobiotan zebiltzala, dantza egitera joatea oso gustuko zuten, baina soldaduak gerturatzen zirenean ez ziren joaten. Astegunetan ez zuten nobioak elkar ikusten; larunbatetan ere baserrian lan egiten zuten, eta igande arratsaldea izaten zen elkarrekin egoteko egun bakarra.

31. Artilezko koltxoiak

- **Erref:** DUR-011/044
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:27:01. **Bukatu:** 01:29:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

<p>Lehengo altzariak gogorrangoak ziren oraingoak baino. Koltxoiak artilezkoak ziren; urtean behin jotzen ziren artilea harrotzeko. Izarak kotoizkoak ziren.</p>

32. Txerria hil edo ilea ebaki, ilbeherako lanak

- **Erref:** DUR-011/046
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 01:29:28. **Bukatu:** 01:32:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

<p>Koltxoien artilea jotzeak lan asko ematen zuen. Kumak zurezkoak ziren, eta oinarekin eragiteko prestatutakoak. Baserriko umeak kalekoak baino gehiago nekatzen ziren eta lo hobeto egiten zuten. Txerria ilbeheran hiltzen zuten, eta hazia ereiteko ere zaintzen zen ilbehera edo ilberria. Amak ilea ilbeheran ebakitzen zuen.</p>

33. Haizeak erakusten omen zuten eguraldia

- **Erref:** DUR-011/047
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:32:27. **Bukatu:** 01:34:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Aitaitak erreka kontrako haltzak ilberrian botatzen zituen, berriak errazago irten zitezen. Haizeak ezagututa bazegoen eguraldia asmatzea. Gaur egun haizeak nahastuta daudela dio Tomasak.

34. Laminak eta deabruaren zubia

- **Erref:** DUR-011/048
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 01:34:02. **Bukatu:** 01:37:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Laminak erreka izkinetan egoten omen ziren, amak esaten zuenez. "El puente del diablo"aren kontuak azaltzen ditu.

35. Tomasa behizain

- **Erref:** DUR-011/049
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 01:37:02. **Bukatu:** 01:38:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Errekaren beste aldetik behizain egoten zen. Garai batean trena pasatu omen zen handik, aitaren esanetan.

36. Bonbardaketan Lukura ihesi

- **Erref:** DUR-011/050
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 01:38:17. **Bukatu:** 01:40:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Durangoko bonbardaketetan ganaduak Landakon utzi eta Lukura joan ziren babes bila. Lukun uraren tunelean gordetzen ziren. Maumaraino iristen zen tunela. Iurretatik ere jende asko joan zen tunelera.

37. Lukutik Garaira eta gero etxera

- **Erref:** DUR-011/051
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 01:40:53. **Bukatu:** 01:43:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Likutik, gauez, Garaira joan ziren. Lukura berriro ere itzuli eta handik etxera bueltatu ziren. Etxea egoera onean zegoen.

38. Lukuko tunelean pasatutako orduak gogoan

- **Erref:** DUR-011/052
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 01:43:47. **Bukatu:** 01:46:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gurasoak egunero joan ziren Luku eta Garaitik ganaduak gobernatzera etxera iluntzean. Lukuko tunelean pasatu zituen ordu luzeak gogoan ditu. Durangoko kanposantu ondoko landak metrailatu zituzten abioietatik.

39. Ganaduen ermandadea

- **Erref:** DUR-011/054
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 01:47:20. **Bukatu:** 01:49:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Baserritarren arteko ganaduen ermandadearen gorabeherak azaltzen ditu

Tomasak. Lukun argia karburoarekin egiten zuten. Landakon Elorriotik ekarritako argindarra zuten, Argi Barria enpresakoa.</p>

40. Irratia etxean

- **Erref:** DUR-011/056
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 01:49:58. **Bukatu:** 01:51:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

<p>Lukun ez zuten argindarrik. Landakon logela guztietan eta sukaldean zituzten bonbillak. Irratia ere bazuten.</p>

41. Txokolatea egiteko lapiko berezia

- **Erref:** DUR-011/057
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 01:51:59. **Bukatu:** 01:55:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Gaztea zenean txokolatea egiteko erabiltzen zuten 'txokolaterie' erakusten du. Baserri guztietan egoten omen zen halako bat.

42. Brasaz berotutako lisaburdina

- **Erref:** DUR-011/058
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 01:55:00. **Bukatu:** 01:58:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Brasarekin berotzen zen lisaburdina (plantxa) erakusten du. Berak ezagutu zuen lehen lisaburdina izan zen. Gero ekonomikako txapa gainean berotzen zirenak etorri ziren, burdina trinkozkoak. Arropa batzuk nola lisatzen zituen azaltzen du.

43. Jostun ikasketak

- **Erref:** DUR-011/059
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 01:58:16. **Bukatu:** 02:00:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

San Frantzisko aurrean zeuden bi jostunekin josten ikasi zuen. Santa Susanako eskolan ere ikasi zuen apur bat josten.

44. Euskara gutxietsia gerraostean

- **Erref:** DUR-011/069
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 02:22:32. **Bukatu:** 02:25:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerraostean erdaldun batzuk harrotu egin omen ziren erdara erabiltzeko orduan. Nazionalak Durango hartu zutenetik euskara gutxiesten hasi ziren. Espainiako banderak ipintzera ere behartu egiten zituzten. Santa Susanako eskolan besoa altxatuta abestera behartzen zituzten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-08-18

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com